

Učiteljski Tovariš

Glasiilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejujeta :

Jakob Dimnik in **Engelbert Gangl**

učitelja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Jakob Dimnik**, Šubičeve ulice št. 3.

Vsebina: Odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“: Zahvala. — Zmaga. — Poročilo finančnega odseka o novi uredbi službenih dohodkov učiteljskega osebja in o preuredbi dotičnih zakonov. — Štefan Primožič: Kako naj bi se drugi deželni jezik uspešno poučeval? — Status. — Naši dopisi. — Vestnik. — Listnica uredništva.

Štev. 29.

Zahvala.

Odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ zahvalja tem potem vse one faktorje, ki so delali pri regulaciji učiteljskih plač ter jih — upošteva je želje „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“, katere je izrazilo v svoji spomenici — uredili toli častno in dostojno.

V živem spominu ostane kranjskemu učiteljstvu XVI. seja deželnega zbora kranjskega, ki se je vršila dne 26. svečna t. l., v kateri so vsi gospodje poslanci sprejeli enoglasno predloge finančnega odseka. Vse te gospode poslance zahvaljamo najiskrenejše za njihovo naklonjenost in prijateljstvo do kranjskega učiteljstva.

Posebno zahvalo pa dolgujemo visokorodnemu gospodu deželnemu predsedniku, ekselenci baronu Heinu, ki je z veseljem pozdravil preosnovo učiteljskih plač v imenu visoke vlade, gospodu Frančišku Povšetu, ki je govoril v dotični seji deželnega zbora v imenu katoliške narodne stranke, gospodu dr. Adolfu Schafferju, ki je povdarjal potrebo regulacije učiteljskih plač v imenu nemške stranke, gospodu dr. Ivanu Tavčarju, ki se je zavzel za izboljšanje našega gmotnega stanja v imenu narodne stranke, gospodu Ivanu Hribarju, ki je zastavil svojo moč in svoj vpliv posebno za ljubljansko učiteljstvo in gospodu Frančišku Višnikarju kot poročevalcu finančnega odseka.

Zahvaljamo toplo vse ono časopisje, ki je razpravljalo o našem gmotnem vprašanju ter prepuščalo prostor raznim dopisom. Javno moramo povdarjati, da si je stekel v tem oziru največ zaslug „Slovenski Narod“, ki nam je bil vedno na razpolaganje.

Vsem tem dobrotnikom, prijateljem in podpirateljem velja naša najtoplejša zahvala. Slovensko učiteljstvo sploh in naše društvo posebe bo vedno upoštevalo to blagonaklonjenost ter delovalo neumorno v duševni razvitek in napredek našega naroda, da tako najlepše pokaže v dejanju svojo zahvalo.

Prepričani pa smo do duše, da bomo imeli v vsem svojem poznejšem delovanju in stremljenju v sedanjih prijateljih vedno krepko zaslonbo in podporo.

Pozabiti pa ne smemo tudi onih svojih tovarišev, ki so se trudili kakorkoli, da so z resnim, premišljenim, pa vendar odločnim delovanjem pripomogli našemu vrlemu učiteljstvu do jasnejših dni. Tudi njim veljaj najiskrenejša zahvala, ki jim bodi obenem bodrilo k nadaljnjemu uspešnemu in plodonosnemu delovanju v svoj prid in v prid našega naroda slovenskega!

Za odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ :

Juraj Režek,
t. č. predsednik.

Engelbert Gangl,
t. č. tajnik.

Zmaga!

Zahvala Bogu — zmagali smo! Najbolj pereče vprašanje kranjskega ljudskega učiteljstva, izboljšanje gmotnega stanja, je visoki deželni zbor vojvodine Kranjske v svoji XVI. seji, dne 26. svečna, rešil in — upošteva je gmotne razmere naše vojvodine — rešil zelo ugodno. Prisotni smo bili pri tej za kranjsko učiteljstvo usodni seji in prepričali smo se, da so vse tri stranke in visoka vlada z radostjo pozdravljale povišanje plač ljudskemu učiteljstvu. S posebnim veseljem moramo pa povdarjati, da se je od vseh strani naglašala važnost ljudskega šolstva ter uspešno in vzorno delovanje kranjskega ljudskega učiteljstva na polju narodne prosvete. Da smo si pa priborili toliko ugleda, zaupanja in spoštovanja v poslaniških krogih in pri visoki vladi, je to zasluga naše stanovske zavesti, marljivosti in medsebojnega spoštovanja. Po tem poti moramo hoditi i v prihodnje in prepričani smemo biti, da bomo priborili še marsikaj; za sedaj smemo pa biti zadovoljni s tem, saj so storili naši poslanci za nas vse, kar so le mogli. Bodi na tem mestu izrečena visokemu deželnemu zboru najiskrenejša zahvala vsega kranjskega učiteljstva, katero si bode v znak hvaležnosti z vestnim izpolnjevanjem svojih dolžnosti v šoli in s častnim nastopom izven šole trudilo na vse moči, da bodo prinašale povišane učiteljske plače naši deželi in narodu našemu stoterem sad!

Poročilo finančnega odseka

o novi uredbi službenih dohodkov učiteljskega osebja in o prenavedbi dotičnih zakonov.*)

Visoki deželni zbor!

Zahteve in prošnje za zboljšanje gmotnega stanja učiteljskega osebja na kranjskih javnih ljudskih šolah in uredbo sedanjih učiteljskih plač se množé od leta do leta. O načinu, kako naj se uravnajo učiteljske plače, da prizadetim kolikor mogoče vstrezajo, se učiteljsvo samo dolgo ni moglo zjediniti. V deželnem odboru podani spomenici „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ z dne 24. vinotoka 1897, katero je smatrati kot izraz velike večine kranjskega učiteljskega osebja, pa zahtevajo v prvi vrsti, da se vpelje osebno-razredni sistem. Glavna težnja učiteljev je, da se odpravi sedanji krajevni plačilni sistem in da se vpelje status, v katerem bode vsakemu učitelju možno po gotovem številu let doseči večjo plačo.

Gledé krajevnega plačilnega sistema se čujejo podobne pritožbe tudi v drugih deželah. Na Moravskem se je že po zakonu z dne 24. mal. travna 1894. leta uvel osebno-razredni sistem. Tudi štajerski deželni odbor predlaga, da se učiteljske plače uravnajo v tem smislu.

V soglasju s c. kr. deželnim šolskim svetom predlaga deželni odbor v prilogi 60., da se tudi za kranjsko učiteljsvo uvede osebno-razredni sistem. Temu predlogu je finančni odsek soglasno pritrnil in priznal, da sedanji dohodki učiteljskega osebja ne zadostujejo dejanskim potrebam in razmeram. Sedanje učiteljske plače se v obče opirajo še na zakon z dne 29. mal. travna 1873, dež. zak. št. 22 ter so se po zakonu z dne 29. listopada 1890, dež. zak. št. 23 le za malo zboljšale. Akoravno je finančni odsek priznal, da je uredba učiteljskih plač neizogibna, se mora vendar poudarjati, da so zahteve slovenskega učiteljskega društva pretirane, da jim že z ozirom na finančno stanje naše dežele absolutno ni mogoče popolnoma vstreči. Finančni odsek je moral v prvi vrsti upoštevati tudi finančni efekt in računati, za koliko bode v prihodnje potrebščina za naše šolstvo narasla. Takih dohodkov, kolikor jih želé naši učitelji, nima učiteljsvo tudi v nobeni drugi deželi, izvzemši glavno stolno mesto Dunaj.

Na Kranjskem je sedaj sistemizovanih 610 učiteljskih mest, katero število služi za podlago nastopnim računom.

I. Po § 2. zakona z dne 29. listopada 1890. l., dež. zak. št. 23, spada od 610 učiteljev

v I. vrsto	5 ⁰ / ₀ ali	31 učiteljev,
„ II. „	10 ⁰ / ₀ „	61 „
„ III. „	35 ⁰ / ₀ „	213 „
„ IV. „	50 ⁰ / ₀ „	305 „

Po tej razvrstitvi znašajo plače za:

I. vrsto	31 učiteljev po	700 gld.	=	21.700 gld.
II. „	61 „ „	600 „	=	36.600 „
III. „	213 „ „	500 „	=	106.500 „
IV. „	305 „ „	450 „	=	137.250 „
Skupaj				302.050 gld.

*) Kadar bo izgotovljen stenografični zapisnik, bomo priobčili vso razpravo o povišanju plač po stenografičnem zapisniku. Uredn.

Prenos	.	302.050 gld.
po odštetih prihrankih za 80 za-		
časnih učiteljev po 90 gld.	=	7200 gld.
in 3 ⁰ / ₀ interkalare	=	9061 „ 16.261 „
tedaj še	.	285.789 gld.
Osebne in dopolnilne doklade	.	2.440 „
skupaj torej	.	288.189 gld.

Glavni nedostatek navedenega zakona je, da je neprimerno malo število učiteljskega osebja v I. in II. plačilni vrsti.

II. Po prvotnem predlogu deželnega odbora bi se učiteljske službe razvrstile tako:

I. 10 ⁰ / ₀ —	61 učiteljskih mest po 700 gld.	=	42.700 gld.
II. 15 ⁰ / ₀ —	91 „ „ „ 600 „	=	54.600 „
III. 25 ⁰ / ₀ —	153 „ „ „ 550 „	=	84.150 „
IV. 50 ⁰ / ₀ —	305 „ „ „ 500 „	=	152.500 „
skupaj	.	333.950 gld.	
Dopolnilne doklade	.	3.550 „	
vse skupaj	.	337.500 gld.	

po odštetih prihrankih za 80 začasnih učiteljev = 8000 gld. in 3⁰/₀ interkalare =

10.018 gld., skupaj	.	18.018 „
še	.	319.482 gld.
V primeri s potrebščino ad I.	.	288.189 „
več za	.	31.293 gld.

III. Po predlogu deželnega odbora in drugem eventualnem predlogu c. kr. deželnega šolskega sveta znaša potrebščina:

I. 10 ⁰ / ₀ —	61 učiteljskih mest po 800 gld.	=	48.800 gld.
II. 15 ⁰ / ₀ —	91 „ „ „ 700 „	=	63.700 „
III. 25 ⁰ / ₀ —	153 „ „ „ 600 „	=	91.800 „
IV. 50 ⁰ / ₀ —	305 „ „ „ 500 „	=	152.500 „
vkup	.	356.800 gld.	
Osebne in dopolnilne doklade	.	1.800 „	
vsega skupaj	.	358.600 gld.	

Odštevši prihranek za 80 začasnih učiteljev à 100 gld. = 8000 gld. in 3⁰/₀ inter-

kalare 10.704 gld.	.	18.704 „
znaša potrebščina za učiteljske plače	.	339.896 gld.
Ako se k temu prišteva še večji izdatek za stanarine v Ljubljani	.	2.540 „
znaša potrebščina	.	942.436 gld.
in v primeri s sedanjo ad I.	.	288.189 „
več za	.	54.247 gld.

IV. Po prvem predlogu c. kr. deželnega šolskega sveta bi znašala potrebščina in bi se učiteljska mesta razvrstila tako:

I. 10 ⁰ / ₀ —	61 učiteljskih mest po 800 gld.	=	48.800 gld.
II. 20 ⁰ / ₀ —	122 „ „ „ 700 „	=	85.400 „
III. 30 ⁰ / ₀ —	183 „ „ „ 600 „	=	109.900 „
IV. 40 ⁰ / ₀ —	244 „ „ „ 500 „	=	122.000 „
vkup	.	336.000 gld.	
Dopolnilne doklade	.	1.800 „	
vsega skupaj	.	367.800 gld.	

odštevši prihranek za 80 začasnih učiteljev = 8000 gld. in 3⁰/₀ interkalare 10.900 gld. skupaj

18.900 „	.	348.900 gld.
tedaj še	.	348.900 gld.
Ako se k temu prišteva še večja potreb-		
ščina za stanarine	.	2.540 „
skupaj	.	351.440 gld.
v primeri s potrebščino ad I.	.	288.189 „
več za	.	63.251 gld.

V. Slovensko učiteljsko društvo zahteva v svoji spomenici začasne učitelje remuneracije 500 gld. za učitelje po skušnji učne sposobljenosti prvih 5 do 10 let . . . . . 600 " čez 15 let . . . . . 700 " čez 20 do 30 let . . . . . 800 " čez 30 let . . . . . 900 "

Razven tega se zahtevajo za vse stalno nameščene učitelje in učiteljice aktivitetne doklade po 100 gld. in starostne doklade po 60 gld. (mesto sedanjih 40 gld.) in zvišanje funkcijskih doklad na 50, 70, 100, 150 in 200 gld.

Začasne učiteljice naj dobodo remuneracije 400 gld., stalno nameščene učiteljice in ravnateljice pa v vseh slučajih 150 gld. nižjo plačo.

Po teh zahtevah bi znašala potrebščina pri sedanjem številu učiteljskega osebja približno toliko:

24 učiteljskih mest po	900 gld. =	21.600 gld.
80 " " "	800 " =	64.000 "
60 " " "	700 " =	42.000 "
446 " " "	600 " =	267.600 "
	vkup	395.200 gld.

Aktivitetne doklade za 630 učiteljev in učiteljic po 100 gld.	63.000 "
izvišanje petletnic od 40 na 60 gld.	20.000 "
izvišanje funkcijskih doklad približno	7.000 "
	vkup . . . . .
	485.200 gld.

Prihranilo bi se za 80 začasnih učiteljev à 100 gld.	8.000 gld.
3 ^o /o interkalare	14.436 "
pri 130 definitivnih učiteljicah po 150 gld.	19.500 " 41.926 "
ostaja tedaj še	443.264 gld.

Ako se ta potrebščina primerja s sedanjem potreščino v znesku . . . . . 288.189 " kaže se večja potrebščina v znesku . . . . . 155.075 gld.

Uvaževati je pa še, da bi vsled takega zvišanja plač razmerno narasle tudi pokojnine. Jasno je tedaj, da taka uredba učiteljskih dohodkov v naši deželi ni mogoča. Že letos znaša vsa potrebščina za ljudsko šolstvo okoli 400.000 gld. ter bi se takoj zvišala na 550.000 gld.

Po zahtevah učiteljstva bi znašali vsi prejemki učitelja čez 30 let 1360 gld., a pri tem se ni oziralo na naravno stanovanje, stanarine in funkcijske doklade.

Ker se učiteljstvo sklicuje na državne uradne uradnike 11., 10. in 9. razreda, se mora opozarjati na to, da znaša največja plača državnega uradnika 11. plačilnega razreda z aktivitetnimi dokladami vred 920 gld., v 10. razredu 1150 gld., v 9. razredu 1300 gld. in da ti uradniki nimajo niti pravice do stanovanja ali stanarin, niti do opravičnih doklad.

VI. Finančni odsek je uvaževal sedanje stanje učiteljskega osebja, kolikor je to mogoče z ozirom na deželne finance, ter nasvetuje, da se učiteljske službe razvrste tako:

I. razr. 10 ^o /o— 61 učiteljskih mest po 800 gld. =	48.800 gld.
II. " 15 ^o /o— 91 " " " 700 " =	63.700 "
III. " 30 ^o /o— 183 " " " 600 " =	109.800 "
IV. " 45 ^o /o— 275 " " " 500 " =	137.500 "
	vkup . . . . .
	359.800 gld.

Prenos	359.800 gld.
Ako se odštejejo prihranki za 80 začasnih učiteljev in učiteljic po 100 gld.	8.000 gld.
in 3 ^o /o interkalare	10.794 " 18.794 "
ostaja še	341.005 gld.

Ker se osebne in dopolnilne doklade k plačam načelno odpravijo in so stanarine za učiteljsko osebje v Ljubljani tako nizke, da niso v nikaki pravi razmeri s sedanjimi najemninami, nasvetuje finančni odsek, da se določi stanarina za:

nadučitelje in šolske vodje na	240 gld.
za nadučiteljice in šolske voditeljice in za učitelje I. in II. plačilnega razreda na	180 "
za učitelje III. in IV. razreda	150 " *)
za učiteljice vseh razredov, katere niso voditeljice, na	100 "

Za učitelje izven Ljubljane, kateri imajo pravico do naravnega stanovanja, se predlaga stanarina 100 gld., za učiteljice pa 80 gld.

Vse stanarine za Ljubljano, katere plačuje dežela, bodo znašale	5.400 gld.
sedaj so proračunjene na	2.680 "
tedaj v prihodnje več	2.720 gld.
Zgoraj izkazana potrebščina	341.006 "
	vsega skupaj . . . . .
	343.726 gld.

Nasprotno pa se prihranijo dopolnilne in osebne doklade v znesku	2.400 gld.
in pri učiteljicah I. in II. razreda 1410 "	3.810 "
ter ostaja še	339.916 gld.

Ako se ta potrebščina primerja s sedanjem potreščino v znesku . . . . . 288.189 " kaže se poviška . . . . . 51.727 gld. ali okroglo 52.000 gld.

Remuneracija vsem začasnim učiteljem in učiteljicam se zviša od 360 na 400 gld.

Gledé učiteljic so se stavili razni predlogi; končno se je sprejel predlog, da se učiteljicam v nižjih dveh razredih in začasnim učiteljicam določi enaka plača, kakor učiteljem, v višjih dveh razredih pa 10°/o manj.

Akoravno se je pripoznalo, da učiteljice vestno spolnjujejo svoje dolžnosti in vspešno opravljajo svoje službe, se vendar ne more tajiti, da imajo učitelji že po naravi in osobito oni z družinami mnogo večje potrebe, nego učiteljice.

Ozirati se mora na to, da so učitelji navadno oženjeni, da morajo vzdrževati in vzgojevati svoje otroke in da je ravno v teh slučajih pomoč najnujnejša.

Tudi po predlogu finančnega odseka je učiteljici mogoče priti do v pokojnino vštene plače 960 gld.

Pripomniti je, da imajo učiteljice v nekaterih drugih deželah in posebno na Koroškem, Goriškem in v Istri v vseh razredih samo 80°/o redne plače učiteljev (od 320 do 560 gld.) in da se jim tedaj na Kranjskem zagotavljajo mnogo boljši dohodki kakor v teh deželah. Tudi na Štajerskem razmere niso ugodnejše, ker imajo začasni učitelji in učiteljice samo 60°/o, podučitelji in podučiteljice, katerih na Kranjskem ni, pa samo 80°/o redne plače.

*) Na predlog g. poslanca Ivana Hribarja, katerega je prav toplo podpiral Nj. Prevzvišenost, preblagorodni gospod deželni predsednik, se je dovolilo tudi učiteljem III. in IV. plačilne vrste po 180 gld. stanarine.

Peticiji učiteljic naših ljudskih šol za enakopravnost z učitelji se je tedaj ugodilo v obilni meri.

Učiteljstvo želi dalje, da se starostne doklade ali petletnice, katere znašajo sedaj okroglo 40.000 gld., zvišajo od 40 gld. na 60 gld., kar bi zopet več stroškov proužročalo za 20.000 gld. Ker se s predlaganim načrtom zakona odpre učiteljstvu razmerno ugoden avancement in z ozirom na finančno stanje naše dežele, se finančni odsek ni mogel odločiti za to, da bi se vspešno z zvišanjem plač zvišale tudi petletnice.

Čez 30 let po stalnem nameščenju more dobiti učitelj v pokojnino uštevne plače 1040 gld., učiteljica pa 960 gld. Razun tega imajo vsi voditelji in voditeljice šol in vsi ljubljanski učitelji in učiteljice pravico do stanovanja ali do stanarin in vsi voditelji in voditeljice tudi do opravnin.

Potrebščina za ljudsko šolstvo je v poslednjih 22 letih narasla od 200.000 na 400.000 gld. ter bode po novem zakonu v prihodnjem letu znašala nad 450.000 gld. in v malo letih pol milijona.

Pri na 51.727 gld. izračunjenem povikšu se ni oziralo na večje pokojnine, katere morajo vsled pomnožitve učiteljskega osebja in zvišanja plač od leta do leta naraščati. Z zvišanjem plač se zvišajo tudi popojnine; za koliko, se danes še ne da določiti.

Število učiteljskih mest v višjih plačilnikih razredih se zdatno zboljša. Dočim je do sedaj imelo samo 31 učiteljev po 700 gld. letne plače in 61 po 600 gld., jih bode v prihodnje dobivalo 61 po 800 gld., 91 po 700 gld. in 183 po 600 gld. Ker je sedaj samo 497 stalno nameščenih učiteljev in učiteljic, jih bode za sedaj v zadnjem razredu po 500 gld. fakično samo 114, tedaj manj kakor v 3. razredu.

V §§ 3. in 6. so se sprejele določbe, po katerih se smejo posebno odlične učiteljske moči tudi ne gledé na službeno dobo uvrstiti v višje plačilne razrede, kar je potrebno posebno za prehodno dobo. To število pa je omejeno na peti del učiteljskih oseb v posameznih razredih.

Ker se je sprejelo načelo, da mora vsak učitelj dobiti vsaj tako plačo, kakor jo je imel do sedaj, in da se takoj uvrsti v plačilno vrsto, katera vstreza tej plači, in ker so vsi sedanji posebni veroučitelji (3) nameščeni z letno plačo 700 gld., se predlaga, da se tudi zakon z dne 5. grudna 1889. l., št. 22 (§ 6.) spremeni tako, da se veroučitelji takoj uvrsté v II. razred in pozneje po statusu v I. razred. Veroučitelji so tudi v drugih deželah uvrščeni v višje plačilne razrede.

Ker pride po načrtu zakon s 1. vinotokom t. l. v veljavo, se predlaga, da se od dne 25. svečana 1897. l. privoljenih izrednih podpor izplača le toliko, kolikor bi učiteljske osebe po novem zakonu pri plačah morebiti manj dobile, kakor do sedaj s temi podporami.

Prošnjam učiteljstva v Kranju in v Postojini za dovolitev stanarin in draginjskih doklad se z ozirom na to, da se po novem zakonu večini prosilcev gmotno stanje zboljša in da imajo učitelji v Kranju in v Postojini tudi postranske zasluzke posebno pri obrtno nadaljevalnih šolah, ne more vstreči.

Finančni odsek tedaj predlaga:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

1.) Priloženemu načrtu zakona se ustavno pritrjuje.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da načrtu izposluje

Najvišje potrjenje. (Sprejeto.)

Resolucija.

Polovico v deželnozborski seji dne 25. svečana 1897. l. dovoljenih draginjskih doklad in podpor je izplačati dne 1. mal. srpana 1898. l., ostanek pa naj se izplača dne 1. grudna 1898. l. in le v toliko, kolikor bi deležne učiteljske osebe po novem zakonu manj dobile, kakor do sedaj s temi podporami vred. (Sprejeto.)

V Ljubljani, dne 24. svečana 1898.

Dr. Papež,
načelnik.

Višnikar,
poročevalec.

Zakon

z dne . . . . .

veljaven za vojvodino Kranjsko,

s katerim se prenamejajo nekatera določila zakonov z dne 29. listopada 1890. l., dež. zak. št. 23. in z dne 5. grudna 1879. l., dež. zak. št. 22.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

§§ 2., 3., 5. in 6. zakona z dne 29. listopada 1890. l., dež. zak. št. 23. so v svoji sedanji besedi razveljavljeni in se odslej glase tako:

§ 2.

Letne plače na javnih občnih ljudskih šolah stalno nameščenih učiteljskih oseb so razdeljene v štiri vrste, in sicer:

v plače	I. vrste	z 800 gld.
" "	II. "	" 700 "
" "	III. "	" 600 " in
" "	IV. "	" 500 "

Učiteljice so enake z učitelji, samo v I. in II. plačilni vrsti se določajo plače učiteljic z 90 odstotki letne plače, katero dobiva moško učiteljsko osebje v enaki plačilni vrsti.

Letna plača začasno nameščenih učiteljev (učiteljic) je določena s 400 gld.

§ 3.

Od skupnega števila učiteljskih oseb pripada v I. vrsto deset odstotkov, v II. vrsto petnajst odstotkov, v III. vrsto trideset odstotkov in v IV. vrsto petinštirideset odstotkov.

Držeč se teh določil uvrsti deželno šolsko oblastvo pri prvi sestavi osebnega statusa učiteljsko osebje z ozirom na njegov službeni čas v stalni lastnosti in na zadovoljilno službovanje.

Poznejša pomaknitev iz ene plačilne vrste v naslednjo višjo vrsto se vrši pod istimi pogoji.

Z ozirom na izvrstno službovanje in na posebne razmere službenega mesta more se učiteljsko osebje uvrstiti odnosno premakniti v višjo plačilno vrsto tudi ne gledé na službeni čas, vendar pa mora biti od izpraznjenih mest najmanj $\frac{4}{5}$ mest nameščenih po službenem času naprejšnje plačilne vrste.

Pomaknitev iz ene plačilne vrste v naslednjo višjo se vrši praviloma le enkrat v letu, in sicer po razmerju osebnega statusa od dne 1. prosinca vsakega leta.

Ako se v kaki drugi deželi že stalno nameščena učiteljska oseba namesti na Kranjskem kot učitelj in

učiteljica, določi deželni šolski svet v sporazumu z deželnim odborom plačilno vrsto in vrstni red, v katero je uvrstiti to učiteljsko osebo.

§ 5.

Vsak voditelj (vsaka voditeljica) javne ljudske šole ima pravico do najmanj iz dveh sob in iz potrebnih stranskih prostorov obstoječega stanovanja, katero je, ako možno, odkazati v šolskem poslopju. Kadar se mu takšno stanovanje ne more dati, gre mu stanarina, katero je pri ravnateljih meščanskih in voditeljih občnih ljudskih šol v Ljubljani odmeriti z 240 gld. in pri voditeljicah s 180 gld., zunaj Ljubljane pri ravnateljih meščanskih šol in pri voditeljih občnih ljudskih šol s 100 gld., pri voditeljicah pa z 80 gld.

Stalno nameščenemu učiteljskemu osebju na javnih ljudskih šolah v Ljubljani gre stanarina, ki je za učitelje I. in II. plačilne vrste določena s 180 gld., za učitelje III. in IV. plačilne vrste s 150 gld. in končno za učiteljice ne gledé na plačilno vrsto s 100 gld.)*

Ostali učitelji imajo pravico do prostega stanovanja ali do stanarine samo tedaj, kadar so imeli pravico do tega še pred veljavnostjo zakona z dne 29. listopa 1890. l., dež. zak. št. 23.

Stanarine za učiteljsko osebje na javnih občnih ljudskih šolah v Ljubljani plačuje normalnošolski zaklad, za učiteljsko osebje zunaj Ljubljane pa jih plačujejo dotične šolske občine. Za stanarine učiteljskega osebja na javnih meščanskih šolah morajo skrbeti dotični šolski okraji.

Stanarina ni yštevna v pokojnino.

§ 6.

Ako bi učiteljska oseba vsled njenega službenega časa po določitih tega zakona (§§ 2. in 3.) prejela manjšo plačo, kakor znaša njena sedanja plača z odnosno dopolnilno ali osebno doklado, tedaj jo je brez ozira na njeni službeni čas uvrstiti v tisto plačilno vrsto, katera ustreza njenim sedanjim prejemkom. Dopolnilne doklade k plačam in osebne doklade je odtegniti, v kolikor ne presegajo plačilnih prejemkov v novi plačilni vrsti.

Člen II.

§ 6. zakona z dne 5. grudna 1889. l., dež. zak. št. 22, je v svoji sedanji besedi razveljavljen in se odslej glasi tako:

§ 6.

Stalni prejemki posebnih verskih učiteljev se uravnajo po določitih, veljavnih za službene dohodke posvetnih učiteljev in za njih upokojevanje. Te verske učitelje je že pri njih nameščenju po določitih tega zakona uvrstiti v II. plačilno vrsto. V prvo plačilno vrsto se pomaknejo pod istimi pogoji, kakor posvetni učitelji.

Gledé pokojnine se stalno nameščenim posebnim verskim učiteljem uračunjava tudi v začasni službi prebiti

*) Ta odstavek se je na predlog g. poslanca Ivana Hribarja izpremenil v toliko, da bodo tudi učitelji III. in IV. plačilne vrste prejeli po 180 gld. stanarine. *Uredn.*

službeni čas, ako so brez prenehanja stika s službenim časom, prebitim v stalni službi.

Člen III.

Ta zakon stopi v veljavnost s 1. vinotokom l. 1898.

Člen IV.

Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročeno, izvršiti ta zakon.

Kako naj bi se drugi deželni jezik uspešno poučeval?

(Spisal Štefan Primožič.)

IV. Analitiški metodi.

1.) Direktna metoda. Po tej metodi se otrok nauči govoriti, po tej se nauče laščine n. pr. slovenska dekleta, ki gredo v Trst služiti. Po tej poučujejo tudi francoske in angleške guvernante njim izročene otroke v francoščini, oziroma angleščini. Po tej metodi se doseže najprej govorna spretnost. Tuj jezik se uči po nji brez slovnice, brez pravil. Učitelj govori že koj iz začetka v tujem jeziku. Pokaže stvar, dejanje ali lastnost ter jo imenuje v tujščini. Kar učitelj pove, ponavljajo otroci. Dobljene stavke piše učitelj na tablo, otroci jih prepisujejo. Otrok dobi v najkrajšem času govorno spretnost, jezikovo čustvo in s tema tudi trdno podlago jezikovnega znanja. Čista direktna metoda pa ni pripravna za naš šolski pouk.

2.) Analitiško-direktna metoda. Tudi to bi smeli v gotovem zmislu besede direktno imenovati. Prestavljanje ji je le sredstvo, da dospe do zmotra: zbuditi jezikovno čustvo in doseči govorno spretnost. Pri tej metodi se prestavlja samo iz tujščine v materinščino in to samo tedaj, kadar si drugače (n. pr. z opisovanjem) ne moremo pomagati. Slovniska pravila se najprej abstrahujejo iz berilnih vaj. Šele kadar je učenec dospel na gotovo stopinjo jezikovega znanja, nastopi sistematiška slovnica in to kakor v red spravljač princip. Glavna vodila te metode so: Jezika se uči na jeziku samem, ne na njegovi slovnici. Pouk naj se naslanja torej že iz pričetka na lahka, celotna, v tujščini pisana berila. Novih besed se otrok uči iz stavkove zveze. Ko si je otrok nezavedno prisvojil precejšnji besedni in oblikovni zaklad, naj se abstrahujejo slovniska pravila. Prestavljanje iz nemščine v slovenščino naj se kolikor mogoče hitro umakne nemškemu pogovoru. Retrovertovanje naj se popolnoma opusti. Pogovarjati se v nemščini o brani snovi, diktate po nji povzeti, jo pretvarjati in za naloge uporabljati, to je „nova“ metoda v kratkih potezah. Da pregledamo sredstva sintetiške in analitiške metode, navedem sledeče:

Sintetiška metoda:

- 1.) Obojestranska predstava.
- 2.) Učenje tujega jezika na posameznih, redkokdaj v miselni zvezi stoječih stavkih.

Analitiška metoda:

- 1.) Dijalog v tujem jeziku s pomočjo prestave v materinščino.
- 2.) Učenje tujega jezika na celotnih sestavkih.

3.) Zidanje jezika.	3.) Prisvojenje jezika.
4.) Pravilo je potreba, sileča norma.	4.) Pravilo je potreba, ker je v red spravljač princip.
5.) Učenec naj se priuči z lastno močjo podpiran po znanju pravil tujemu jeziku.	5.) Podajanje živega jezika, katerega naj učenec posnema, reproducira in si ga končno prisvoji.
6.) Jezikovno-formalna omika.	6.) Praktiško govorjenje jezika, ne da bi se pri tem jezikovno-formalna omika popolnoma zanemarljala.

Mislím, da je ta metoda za nas najpripravnejša tako z ozirom na naš zmoter kakor tudi z ozirom na naše učence.*)

Status.

Pri rešitvi gmotnega vprašanja kranjskega učiteljstva nas je posebno razveselil status po službenih letih. Na podstavi statusa bo lahko avanzoval vsakdo, najsi službuje v mestu ali v kakem gorskem zakotju — če bo le izpolnjeval dolžnosti svojega stanu.

Pri sestavi statusa nam pa nehoté prihaja na misel vprašanje, od katere dobe se bodo štela službena leta. V tem so mnenja različna. Nekateri menijo, da bi se štela službena leta od dne začasnega službovanja na občnih ljudskih šolah. To bi bilo po našem mnenju najbolj pravično, saj prej ali slej bomo morali priti vendar do tega, da se naša začasna službena leta ne bodo smela prezirati, ampak treba nam jih bo šteti v penzijo in v prvi vrsti v status.

Drugi so mnenja, da naj se štejejo službena leta za status od dne prebitega izpita učne usposobljenosti in tretji pa menijo, da naj se prične leta za status od dne definitivnega nameščenja. Mnenje in želja vsega kranjskega učiteljstva je, če se že ne uštevajo leta začasnega službovanja v status, da bi bilo najbolj pravično, da se prične doba statusa vsaj od dne prebitega izpita učne usposobljenosti, nikakor pa ne od dne definitivnega nameščenja. Saj je vendar čisto naravno, da bi bil vsakdo rad takoj po prebitem drugem izpitu stalno nameščen. Imamo pa, žal, več slučajev, da se to ni zgodilo. Na Kranjskem je nad 50 učiteljev (učiteljic), ki so čakali nad eno leto na stalno nameščenje; nad 30 je takih, ki so čakali nad dve leti, blizo 20 jih je, ki so cela tri leta po prebitem drugem izpitu še vedno začasno službovali; 10 jih je čakalo štiri leta, 7 pet let, 8 šest let, 9 sedem let na stalno nameščenje. Da — imamo celo take, ki 8, 9, 10, 11, 12 in 14 let niso postali stalni.

Če kdo torej ni bil takoj po izpitu učne usposobljenosti definitivno nastavljen, to gotovo ni bila njegova krivda, in godila bi se mu največja krivica, če bi se mu čas od prebite skušnje učne usposobljenosti do stalnega

*) Ker že moramo poučevati v slovenskih ljudskih šolah nemški jezik, je edino pravo, da se poslužujemo metode, ki nam olajšuje poučevanje, kolikor se sploh more olajšati. Tako ne mučimo preveč tudi otrok z učenjem povsem tujega jezika. *Uredn.*

nameščenja ne šteje v status. Zato prosimo visoko c. kr. deželno šolsko oblastvo, ki je učiteljske prošnje za povišanje plač tako toplo podpiralo, da bi kazalo tudi pri sestavi statusa naklonjenost do učiteljstva ter uvaževalo njega opravičene želje, da bi se štela leta v status od dne začasnega nameščenja, ali vsaj od dne prebitega izpita učne usposobljenosti — ako je dotičnik služboval na občnih ljudskih šolah.

Naši dopisi.

Z Notranjskega. (Senčna stran novega šolskega zakona) V najnovjšem zakonu, sprejetem od deželnega zbora v seji z dne 26. svečana t. l. berem v § 3. doslovno:

„Držeč se teh določil uvrsti deželno šolsko oblastvo pri prvi sestavi osebnega statusa učiteljsko osebje z ozirom na njegov službeni čas v stalni lastnosti in na zadovoljilno službovanje.“ —

Ako je to tako, kakor si tukaj učitelji ta odstavek tolmačimo, je storil deželni zbor mnogim učiteljem-trpinom največjo krivico, ki jo je sploh zamogel storiti.

N. pr. učitelj službuje 36 let, pred 33 leti prestal je izpit učiteljske usposobljenosti, a stalno nameščen je bil še le pred 18. leti. Ta učitelj se uvrsti po mnenju tukajšnjega učiteljstva vsled novega zakona k večjem v II. plačilni razred in to z ozirom na njegovo 18letno stalno službovanje, akoravno službuje po drugi preskušnji že celih 33 let!

Ako je temu tako, potem je storjena krivica neodpušljiva!

Glede tega prosim uljudno, da nam, gospod urednik, dotični odstavek § 3. v prihodnjem „Tovarišu“ blagohotno pojasniti blagovolite.

Z odličnim spoštovanjem in prijateljskem pozdravom!*)

Z Bleda. (Nevaren oblak.) Slavnoznani dr. Lueger, dunajski župan, nas v kratkem obišče. Dan njegovega prihoda nam ni znan, pač pa ve to Slovenčev (števil. 46) dopisnik, kateri ga je povabil. Čemu pride, nam je znano. On je mož, ki je petim podučiteljem na Dunaju odpovedal službo, ker so zabavljali čez njega in čez krščansko socijalni občinski odbor. Njega potrebujemo tudi pri nas, da bo ustrahoval našega nadučitelja g. Rusa. On je sicer prav dober učitelj, vesten in taktičen v šoli; tudi zunaj šole stori pri bralnem društvu, pri posojilnici, pri kmetijski podružnici in pri občinskem odboru več, kakor je storiti dolžan. Ali on ne pleše po godbi naših vodij klerikalne stranke: To je njegov greh, zato — proč z njim! Višjo šolsko oblast kliče dopisnik na pomoč zoper njega kakor tudi zoper nadučitelja g. Vrezica v Ribnem, katerega prav duhovito imenuje „ribljsko nesrečo“ (Slov. 31.) Že prej ga je ovajal penzionist v Ribnem na okrajni šolski svet radi raznih „pregreškov“, za kar je zaslužil in tudi prejel dolg nos — ovaduh! Zdaj je njegov nevhvaležni posel prevzel drug gospod. Seveda, obrekovanje je jako po ceni, posebno pri ljudeh, ki drugače delajo kakor uče.

*) Kakor vidite v tej številki, smo tudi mi tega mnenja, kakor Vi. Očividno je, da bi se onim učiteljem, ki so čakali po prebitem izpitu učne usposobljenosti na stalno nameščenje po 1—15 in še več let, godila v nebo vpijoča krivica. Iz tega vzroka je vložil odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ na visoki c. kr. deželni šolski svet prošnjo, da bi se tistim učiteljem (učiteljicam), ki niso bili takoj po prebitem drugem izpitu stalno nameščeni, uštevajo v status leta od dne prebitega izpita učne usposobljenosti in ne od stalnega nameščenja. Ker je znano, s kako velikim trudom se je moral učitelj še pred nedavnim časom boriti za stalno nameščenje, zato upamo, zanašaje se na naklonjenost vis. c. kr. dež. šolskega sveta, da bo visokoisti pri sestavi prvega statusa tudi leta po prebitem drugem izpitu jemal v poštev. *Uredn.*

Vestnik.

Cesarja Franciška Jožefa I. jubilejna ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: G. Jožef Turk, nadučitelj v Dol. Logatecu, **5 gld.**; g. Miha Vrbič, učitelj v Sodražici, **3.60 gld.**; gđc. Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, **1.50 gld.**; gđc. Kongschegg Friderika, učiteljica v Ljubljani, **1.20 gld.**; gđc. Raunacher Ema, učiteljica v Ljubljani, **1.20 gld.**; gđc. Illerschitsch Franja, učiteljica v Ljubljani **0.90 gld.**; gđc. Golf Klotilda, učiteljica v Ljubljani, **0.90 gld.**; gđc. Naglas Jakobina, učiteljica v Ljubljani, **0.90 gld.**; g. Valentin Zavrl, učitelj v Begunjah na Gorenjskem, **4 gld.**

Učiteljski konvikt: G. Jožef Sedlak, nadučitelj v Ložkem potoku, nabral v veseli družbi v gostilni g. Ivana Gregoriča **11.82 K**; g. Miha Vrbič, učitelj v Sodražici, **12 K** na knj. kr. podr. št. 130; gđc. Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Kongschegg Friderika **1.80 K**; gđc. Raunacher Ema, učiteljica v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Illerschitsch Franja, učiteljica v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Golf Klotilda, učiteljica v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Naglas Jakobina, učiteljica v Ljubljani, **1.20 K**; gđc. Cidrich J., učiteljica v Ljubljani, **0.60 K**; g. Val. Zavrl, nadučitelj v Begunjah, **2 K**; g. Josip Žirovnik, nadučitelj v Gorjah, **6 K**; gđc. Emilija Jurman, učiteljica v Šmartinu pri Kranju, na knj. kr. podr. št. 36 **20 K**; čast. g. Tomaž Potočnik, župnik na Breznici, **8 K** namesto venca na grob svojemu bivšemu učitelju ranjkemu gospodu Francišku Kokalju. — Po pomoti niso bili izkazani v 6. številki ti-le darovi: Delniško društvo I. Narodnega doma v Rudolfovem na kupon z dne 18. grudna 1897. I. **2.56 K**; vesela družba pri Jerneju v Predvoru po g. nadučitelju Završniku **8.80 K**; g. Fr. Gregorač, učitelj v Metliki, nabral med učiteljstvom iz Metlike in okolice **15 K**. Vse te svote so zabilježene v blagajniški knjigi pod številkami 58, 59 in 60.

Osobne vesti. Gđc. Marija Dev in gđc. Karolina Fischer, izprašani kandidatini, sta nameščeni začasno kot nadomestni učiteljici na II. mestni deški šoli; gđc. J. Kališ, izpr. kandidatinja, je dobila zač. službo v Dolu.

Iz načrta adresi na cesarja, ki ga je sestavil poslanec dr. Ivan Tavčar:

„Deželni zbor priznava splošne ljudske izobrazbe in priznava tudi, da se ljudsko šolstvo v vojvodini lepo razvija in da že prinaša tistih sadov, koje smo tedaj pričakovali, ko je Vaše Veličanstvo izvolilo podeliti svoje cesarsko privoljenje sedaj v moči stoječemu državnemu ljudskošolskemu zakonu. Vzlic temu pa naše ljudsko šolstvo še ni doseglo svojega najvišjega razvitka, in dežela, ki sedanjih ogromnih žrtev na obžaluje, imela bode v prihodnje še ogromnejše žrtve s svojim ljudskim šolstvom, kojim se nikakor izogniti ne bo hotela, dobro čuteč, da ji ravno to šolstvo daje najtrdnjše poročstvo za bodoči prospeh in napredek.“

Iz proračunske razprave. Poslanec Ivan Hribar: „Letos se je dognala tudi regulacija učiteljsih plač. Nekaj časa je bila narodna stranka skoro jedina zagovornica učiteljev in šolstva. Razmere so se premenile tako, da zdaj vse stranke tekmujejo v prijaznosti do šolstva in učiteljev. Zasluga za to gre učiteljem samim, ki so si znali dobiti naklonjenost vseh strank. — Naj na tej poti dalje korakajo in naj nam vzgoje značaje, na katere bomo mogli ponosni biti.“

Poslanec A. Kalan: „Glede ljudskih šol je vladalo lepo soglasje že lani. Vsi liberalni in klerikalni poslanci smo priznavali, da je vsak delavec vreden svojega plačila. Na tem stališču stojimo in smo stali pri regulaciji učiteljskih plač. Vedeli smo, da se ne gre samo za 52.000 gld., vedeli smo, da bode imela regulacija veliko konsekvenc, a vzlic temu je zbornica bila soglasna za regulacijo, vedoč, če hočemo napredovati, da je to pred-

pogoj. Učitelji so zdaj lahko zadovoljni in bodo lahko vršili svoj lepi poklic. — Šola mora biti punčica našega očesa, ker tu se računa s prihodnostjo, in tu ne smemo biti tesnosrčni. Upati je, da bo učiteljstvo z navdušenjem vršilo svojo dolžnost, da bo šola res taka kakor si jo želimo, da pomore našemu narodu do one vzgoje in omike, da bode pozneje lahko tekmoval z drugimi narodi.“

Prispevek za okrajno učiteljsko knjižnico v znesku $\frac{1}{2}\%$ od letnih plač učiteljskega osebja kočevskega okraja se v bodoče ne bode več pobiral vsled ukaza vis. c. kr. dež. šol. sveta z dne 4. grudna 1897 št. 3516. Želeti bi bilo, ga se oglasé knjižnične komisije onih okrajev, kjer se ta prispevek še vplačuje.

Osobni status natančno po starosti. Ako bi se uvrstilo učiteljstvo strogo po starosti definitivnega nameščenja, potem bi prišli v I. plačilni razred vsi oni, ki so bili stalno nameščeni v dobi od 12. vel. srpana 1860 do 11. vinotoka 1874; v II. razred od 12. vinotoka 1874 do 1. kimovca 1882; v III. razred od 23. kimovca 1882 do 21. grudna 1890; v IV. razred od 21. grudna 1890 do vinotoka 1898.

Mesto voditeljice na mestni dekliški osemrazrednici je podelil c. kr. dež. šol. svet dosedanji začasni voditeljici, gospici Emiliji Gusl. Gospica E. Gusl je izvrstna učiteljica in vrla naša koleginja. Čestitamo!

Umrl je v Kranju po kratki bolezni dne 4. t. m. tamošnji notar, obč. svetnik in deželni poslanec gospod Viktor Globočnik. Pokojni Globočnik je bil velik prijatelj ljudske šole in slovenskega učiteljstva. Naj v miru počiva! — Naše društvo je izrazilo pismeno sožalje občinskemu svetu v Kranju in narodnemu klubu deželnih poslancev, katerega odlični člen je bil rajni Globočnik.

Razpisani službi. Na dekliškem oddelku štirirazrednice na Vrhniki je stalno oddati novosistemizovano mesto s prijemki IV. plač. razreda. Prošnje do 18. sušca t. l. pri c. kr. okr. šolskem svetu v Ljubljani. — Na enorazrednici v Koroški Beli mesto učitelja in voditelja s plačo IV. plačilnega razreda in stanovanjem. Prošnje do 20. sušca t. l. pri c. kr. okr. šolskem svetu v Radovljici.

Slika Njegovega Veličanstva. — Razni umetniški zavodi naše monarhije tekmujejo današnji dan povodom petdesetletnice našega cesarja, da napravljajo slike Njegovega Veličanstva kolikor mogoče lepše in točneje. Tako nam je doposlala tudi tvrdka G. Freytag & Berndt na Dunaju VII/1 sliko, katera nam predstavlja doprsni portret cesarja v naravni velikosti. Slika, izvedena po heliogravure-načinu nam kaže visoko postavbo plemenitega vladarja v toison-ornatu, kateri stori, da je slika očitnejša; v to svrhu si je tvrdka prav dobro omislila baš toison-ornat. Velikost slike je 64:80 cm. Ker je slika lepa in primerno cena (stane 2 gld.) priporočamo, da si jo kupi, kdor potrebuje čedne podobe v sobah, v pisarnici ali v šoli.

Gospodinska šola v Ljubljani. — C. kr. kmetijska družba za Kranjsko otvori menda že s prihodnjim šolskim letom pod vodstvom šolskih sester v ljubljanskem Marijanišču prepotrebno gospodinsko šolo. To važno šolo, v katero se sprejme na leto po 12 deklet iz boljših kmečkih hiš, bode podpiralo tudi c. kr. kmetijsko ministerstvo. Za napravno šole je proračunjenih 2254 gld. in za vzdržavanje letnih 2500 gld. Učila se bodo dekleta poleg veronauka teoretično in praktično gospodinjstva, vzgojeslovja, zdravstva, računstva, naravoznanstva, zgodovine, zlasti pa gospodinjam potrebnega kmetijstva, vrtnarstva, pranja perila, čiščenje obleke itd. Ta šola, kakor tudi ona, katero ustanovi društvo „Gospodinska šola“ za dekleta iz obrtniškega in delavskega stanu, bodeta pravi blagodar za deželo.

Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani je poslalo načelniku kluba narodne stranke g. dr. Tavčarju naslednje pismo: Velerodni g. poslanec! Velecenjeni gospod predsednik! Udano podpisani odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ izreka narodnemu klubu

deželnih poslancev odkritosrčno sožalje ob bridki izgubi, ki ga je zadela s smrtjo velezaslužnega deželnega poslanca, g. Viktorja Globočnika. Z narodnim klubom deželnih poslancev čuti slovensko učiteljstvo to nenadomestno izgubo tem bolj, ker je bil preblagi pokojnik odkritosrčen, dober prijatelj slovenskega učiteljstva. Za odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“: Predsednik: Juraj Režek, tajnik: E. Gangl.

Pismo zahvalo je izrekel odbor „Slov. učit. društva v Ljubljani“ gospodom deželnim poslancem Frančišku Povšetju, dr. Adolfu Schafferju, dr. Ivanu Tavčarju, Frančišku Višnikarju ter Ivanu Hribarju za zasluge, ki so si jih stekli ob regulaciji učiteljskih plač. V dotičnih zahvalnih pismih je izrečena tudi zahvala posameznim klubom deželnega zbora kranjskega. — Deputacija 3 členov (gg. Režek, Dimnik in Gangl) se je poklonila dne 10. t. m. g. dež. predsedniku, ekscelecni baronu Heinu in mu osebno izrekla zahvalo.

K regulaciji naših plač. Odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ je poslal dne 5. t. m. visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu v Ljubljani tako-le prošnjo:

Štev. 33.

Visoki c. kr. deželni šolski svet!

Z vso udanostjo podpisani odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ priznava z zadovoljstvom in zahvalo, da se je odločno zavzel visoki c. kr. deželni šolski svet o priliki regulacije plač kranjskega učiteljstva za resnično in pravično izboljšanje našega gmotnega stanja ter da je veliko pripomogel k uvedbi pravičnega osebnega statusa, s katerim se more danes ponašati dežela Kranjska pred drugimi avstrijskimi kronovinami, ki ob ugodnejših finančnih razmerah nimajo uvedenega osebnega statusa.

S tem preneha dosednji krivični krajevni zistem, a goreča želja vsega kranjskega učiteljstva je, da bi se poravnala z uvedbo osebnega sistema tudi krivica, katero bridko čutijo mnogi učitelji in mnoge učiteljice dežele Kranjske, katere pa niso zakrivali sami. Na Kranjskem službuje čez petdeset učiteljev in učiteljic, ki so morali čakati po prebitem izpitu učne usposobljenosti nad eno leto, da so bili stalno nameščeni. Nad trideset je takih, ki so bili stalno nameščeni šele po preteku dveh let. Okolo dvajset jih je, ki so morali čakati tri leta do stalnega nameščenja. Deset jih je čakalo štiri leta, sedem pet let, osem šest let, devet sedem let, nekateri celo osem,

devet, deset, enajst, dvanajst in celo petnajst in še več let, dokler so dobili stalne službe.

Veliko krivico bi torej trpeli vsi ti učitelji in učiteljice, če bi se leta njihovega začasnega službovanja, oziroma leta po izpitu učne usposobljenosti prezrla pri sestavi statusa in bi se računala njih službena leta od definitivnega nameščenja.

Najudanejši podpisani odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ si usoja najponižnejše prositi:

Visoki c. kr. deželni šolski svet naj blagovoli ohraniti kranjskemu učiteljstvu svojo blagonaklonjenost tudi pri sestavi osebnega statusa ter naj blagohotno upošteva leta od prebitega izpita učne usposobljenosti, če je povsem nemogoče, da bi se oziral na leta, ki teko sleharnemu učitelju in vsaki učiteljici od dne začasnega nameščenja.

Za odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“:

Juraj Režek,
t. č. predsednik.

Engelbert Gangl,
t. č. tajnik.

Jubilejni koncert

v proslavo 50 letnice cesarjevega vladanja.

Oglašenci: Olga Gašperin, učiteljica v Kostanjevici; Janko Zupančič, učitelj v Kolovratu; Karel Dermelj, nadučitelj, Ferdo Juvanec, učitelj in Rudolf Piš, učitelj, vsi trije v Cerknici; Karel Trost, učitelj v Št. Jerneju; Fran Kavčič, nadučitelj in Fran Potokar, učitelj, oba pri D. M. v Polju; Fran Grm, učitelj v Kopanju; Matej Jenko, učitelj na Dolah; Fran Rojina, učitelj v Smartnem pod Š. g.; Avgust Štefančič, učitelj v Kamniku; Andrej Rapè, učitelj v Olševku; Fran Gärtner, učitelj in Vilib. Rus, učitelj, oba v Kranju; Janko Toman, nadučitelj v Moravčah. — Kdor bo sodeloval pri jubilejnem koncertu, naj se blagovoli kmalu zglasiti.

Listnica uredništva:

G. Ant. Jiráček, učitelj v Pragi: Hvala lepa na poslanih podatkih o šolskem muzeju. Poslani načrti šolskih stavb so nam dobro služili in Vam jih v kratkem vrnemo. Na zdar! — G. J. C. na Dunaju: Bomo vstregli čimpreje. Prijateljski pozdrav! — G. J. K. v Gradcu: Hvala lepa na prijaznem poročilu! Prijateljski pozdrav vsem obiskovavcem rirsarskega tečaja! — Na Gorenjsko. Nekrolog o r. T. smo morali odložiti na prihodnjo številko. Zdravi! — Ocene o knjigah „Slov. Matic“ smo morali odložiti zaradi pretesnega prostora. — G. J. H. v R: Pismo. — G. J. Š. v D. L.: Prosim! Poslano bomo uporabili o priliki. — G. F. R. v Š.: Je prepozno došlo za to številko. — Na Goriško: Prihodnji!

GRIČAR & MEJAČ

LJUBLJANA

Prešernove ulice številka 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene

moške in ženske obleke

v vsaki velikosti ter najboljše perilo in zavratnice po najnižji ceni.

Kdor si kupuje obleko, ogleda naj si najprvo najino zalogo.

Naročila po meri izvršujejo se točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastoj.

P. i. učiteljstvu znižane cene.

V založništvu podpisane tiskarne so izišle in se dobivajo po 50 kr. knjiga:

Pripovedke

iz avstrijske zgodovine

Nabral in priredil

Jakob Dimnik

učitelj v Ljubljani.

Tiskarna R. Milic.

Slovensko učiteljsko društvo

je izdalo in založilo te-le knjige:

Komensky-Ravnikar:
„Didaktika“ . . . . . 50 kr.
Dimnik: „Domoznanstvo v ljudski šoli“ . . . . . 50 „
* * * „Učiteljski večeri“ . . . . . 20 „
Ciperle: „Narodna vzgoja“ . . . . . 30 „

Vse te knjige se dobivajo pri upravništvu našega lista; pri uredništvu se pa dobiva:

Dimnik: „Domača vzgoja“ 1 gld.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta“!

Fr. Čuden

urar v Ljubljani

Mestni trg št. 25 Sv. Petra cesta 2
priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih

žepnih in stenskih ur

budilnikov, prstanov,
uhanov, šivalnih strojev

od 25 gld. naprej,

biciklov od 100 gld. naprej.

Popravila se izvršujejo natančno in točno.

Novi cenovniki na zahtevanje franco in zastoj.

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrta leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francišek Črnogoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franco. — Oznanila in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/8 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petitvrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 3 gld.